

Rakkar-mjølet og Tusse-splintene

Som det begynte å bli surt i været og det lakket mot vinter i Storheia, kom Stor-Kvinten til å tenke på vinterveden. Det var stusslig så tynt og grissent i vedskapen omkring heia, derfor mente han det var like godt å rusle nedover til Tømmerdalen med det samme. Han slengte øksa på skulderen og baset avsted.

Da han kom til Tømmerdalen, ble han stående og stusse over ei diger kjempegran. Den er sannelig både stor og vakker, og den varmer vel bra og, tenkte han. Han ga seg til å hogge så flisene fløy, og det tok ikke lang tiden før det digre treet braket i bakken. Siden hogg han det opp i kubber, men etter hvert som kubbene falt for øksa, føyk de av gårde som i en storm, mellom trær og tuer, gjennom lange, svarte skogen.

— Jeg undres vel over hva dette er for noe fanteri! skreik han så det dundret i skogen. Med det samme hørte han en kall skratte oppe i lia. — Det er nok tusse-splinten i Hærbærn du hogger brenne til, sa det.

— Tussesplinten i Hærbærn, sier du? ropte Kvinten. Den karen vil jeg hilse på så sant jeg er kvint i Storheia.

Dermed hogg han en kubbe til som han skulde ha som vegviser. Han hompet i faret til kubben og hadde sannelig hyre nok med å holde farten oppe gjennom skog, over berg og vann og myr. Men oppe i Hærbærnfjellet forsvant kubben i en stor hule. Stor-Kvinten, som var både varm og harm, ga seg til å hauke seg inn gjennom hulen han og.

Oppe i Storheia syntes de det var underlig at Stor-Kvinten ikke snart vilde gi seg på heimveg. De ventet i sju lange og sju brede og sju lange til. Stor-Kvinten var nok den som ikke kom likevel han. Dermed begynte de å tro at han måtte være ille faren. Vesle-Kvinten dro så ut på leiting.

Han diltet avsted alt han var kar til, og da han hadde diltet slik en stund til, ble han var en sopp. Den var så underlig med det at den var så mye større enn

stor og så mye bredere enn bred. Jeg tror sannelig min hatt at jeg tar den med meg, jeg, tenkte han, for nå husker jeg grant at jeg glemte nisteskreppa mi og, og for alt jeg vet kunde det saktens også hende at jeg ble heftet på vegen, så galt har hendt før. Dermed ga han seg til å skjære soppen av, slengte den over skulderen og ruslet videre.

Da han kom til hogsten i Tømmerdalen, sparket han borti øksa til far sin. Han tok den opp, men med det samme kom det et gammelt krek av et kvinnfolk sab-bende forbi. Hun dro på en neverkont og sanket sopp til levemåte.

— God dag, sa Vesle-Kvinten, du sanker sopp, ser jeg. Det er vondt det på slike uframkommelige stier for en gammel kropp som deg.

— Å ja, gubære, det er nok det. Men når en hverken har slekt eller venner, så er en pent nødt til å syte for seg sjøl.

— Sier du det, sa Vesle-Kvinten. Men da skal du jamen ha denne kjempesoppen jeg har funnet, og da tenker jeg du har både maten og kvilen din framover.

Kjerringa ble så gla at hun klasket seg på lårene og

vugget med hodet, for aldri hadde hun sett en slik aparte skapning av en sopp før, enda hun hadde levd i hundre menneskealdrer. Hun slengte soppen over skulderen og skulde til å rusle videre.

— Du skal til med hogsten du, ser jeg. Vårherre være med deg, gutten din, men det duger ikke stort å hogge i vedlunna til tussesplinten i Hærbærn-fjellet, for kubbene kommer bort like hurtig som de blir hogd av. Jaså, tenkte Vesle-Kvinten, så måtte det vel saktens også være noe fanteri med dette og far hans da? Så fortalte han gamla om far sin som dro på hogst og aldri kom tilbake.

— Da har han løpt etter kubben og er havnet i klørne til tussesplinten i Hærbærn. Tusen tusser stenger vegen for ham så han ikke kommer for dagens lys mer. Se her, ta denne posen med rakkermjøl, hogg så en kubbe og følg den til Hærbærn og tussehulen. Når du kommer dit, sprer du mjølet i lufta. Alle tussesplintene nyser til de nyser seg mest fordervet, og til slutt sprekker de. Da er det ingen fare lenger. Løkke til da, gutten min.

— Tvi vøre, sa Vesle-Kvinten. Han tok øksa og hogg en kubbe. Dermed fikk han det særs travelt, han lå som et oljet lyn etter kubben, gjennom skog, over berg, over vann og myr. Oppe i Hærbærn forsvant kub-

moa 42

Han slengte øksa på skulderen og baset av gårde.

ben i den store, svarte hulen. Men Vesle-Kvinten var ikke mer skvetten av seg enn at han hauket seg fram i svarte mørket. Langt om lenge kom han da også inn i selve tussesplinthulen, og der kan du tro det var moro! Små og store tusser hauket og gol, remjet og rautet, peip og mjauet, mens de hoppet og danset rundt den digre peisvarmen midt på golvet.

— Jeg undres på hva slags grønnskolling du er som driver rovhogst i skogen min! ropte en stygg, gammel tussesplint.

— Ti no stille med deg, din slarv, ellers syner jeg deg vintervegen og vel så det! ropte Vesle-Kvinten.

— Vi eter ham med det samme! Fram med kniver og gafler og hit med tallerknene, gutter! snøvlet styggelsen.

Da tok Vesle-Kvinten fram posen sin, og dermed spredte han raktermjølet rundt omkring seg. Det gikk som ei durabel nysekule gjennom hele tussehopen, de nøs og de nøs, og de nøs og vred seg alt i ett så de ikke lenger var karer til å holde seg på beina.

— Stor-Kvinten, far min, hvor er du? ropte Vesle-Kvinten.

— I kjelleren under den blå flintehella du står på! ropte det under ham.

Da Vesle-Kvinten fikk veltet steinen vekk, lå far hans sammenbøyd i et trangt hull.

— Velsigne deg, Kvinteklompen min, jamen var det i siste lita og no, gråt han.

I Storheia ble det stor fest om kvelden med gaupesteik og elgmulesuppe. Den kvelden måtte Vesle-Kvinten gi etter med livremmen til det siste hullet.